

Üks väga võluv etendus

Intervjuu Eino Tubinaga

"Sirp", 15.8.99

8. oktoobril rahvusoperis Estonia esi-
etendunud ballett "Kratt" oli otsene põhjus,
mis tõi Tallinna helilooja Eduard Tubina
poja Eino Tubina, seekord koos abikaasa ja
tütrega. Kuid põhjusi oli rohkemgi.

Eino Tubin: Üks eesmärk on ka jälgida pro-
jekte, mis on seotud minu isa 100. sünni-
aastapäevaga 2005. aastal. Üks projekt,
mis ei olenegi sünniaastast, on vajadus te-
ma teoste moodsa, korraliku ja täiusliku ko-
gu järele. Need kolm Rootsi kirjastust, kellel
on autoriõigused, ei suuda majanduslikus
mõttes seda omal jõul teha.

Peale selle on ka teisi, Eesti-siseseid pro-
jekte. Tartus on plaanitud üks Tubina
ausammas püstitada Vanemuise ette. Me
rääkisime sellest linnavalitsuse esindajaga.
Ka see töö on vaja käima panna, sest tuleb
leida sponsoreid, korraldada konkurss jpmis.
Tartus on ju palju kultuuritegelaste mäles-
tismärke. Eks töötanud ju minu isagi siin
14 aastat Vanemuise dirigendina. Kolmas
asi, mis on samuti suure tähtsusega, on
Tubina muuseumi küsimus. Praegu on nii,
et käsikirju on mitmes kohas, ja see on ka
täitsa õige, sest igal raamatukogul ja
muuseumil on eri ülesanded. Üks osa on
rahvusraamatukogus: seal on tema nootide
koopiaid mikrofilmil, ka tema muusika-
raamatukogu. Teatri- ja muusikamuuseumis
on tema käsikirju, kavatsen just sel korral
neid vaadata ja tutvuda muuseumiga. Siis
Tartu ülikooli raamatukogus on ka Eduard
Tubina käsikirju, ja Rootsis on käsikirju...
See olgu nii.

Üks teine asi on, kus tema esemed, just
esemed, mis on seotud tema loominguga,
peaksid olema. Juhan Liivi sünnikohas

Alatskivil on tema muuseum. See on väga
lähedal minu isa elukohale; tema vanemad
kolisid sinna, kui ta oli kolme-aastane. See
on üks vana koolimaja, just Liivi muuseumi
kõrval, mis jäi tema vanemate elukohaks ja
tema elukohaks kuni sõja lõpuni. Alatskivil
oli väga tore tutvuda direktress Maie Nisuga,
kes on väga kompetentne, entusiastlik ja
võimekas organiseerija. Nad alustasid ju
mittemillestki. Äkki tekkis neil mõte Liivi
muuseumi Tubina tuba teha. Neil õnnestus
saada üks vana klaver, mida isa kunagi oli
kasutanud, ja minu onu, see on isa venna
viul, mis, tuli välja, on üks Stradivariuse
kopia eelmisest sajandist. Need kaks pilli
on nüüd renoveeritud ja seisavad seal muu-
seumis. Teatri- ja muusikamuuseum on tei-
nud ühe väikese fotonäituse. Aga see tuba
on väga pisike. Tahaks ju suurema näituse
välja panna, võibolla ka kontserte või
konkurssegi korraldada. Seal ehitatakse
praegu ümber üht maja, kus on võimalik
saada paremaid muuseumiruumi.

Esemete suhtes on ju veel nii, et niihästi
minul Türgis kui mu venna Reinu pärijatel
on isa esemeid päris palju. Näiteks kasvõi
isa tiibklaver, armastatud foto- ja filmiapa-
raadid, tema piibud ja palju muud. Kõiki
neid peaks tulevikus kokku koguma ja
paigutama vääriskasse muuseumisaali. Ma
arvan, et Alatskivi oleks see õige koht. Mõt-
teid ja ideid on seal teisigi. Neid probleeme
saab arutatud kultuuriministriga ja tema
muuseumialase nõuandjaga.

**Tubina perekonnas olete teie võtnud endale
missiooni isa pärandit hoida, kaitsta, vaada-
ta, kus see on mööda maailma ja riike laiali,
ja anda sellele mingisugune kättesaadav ja**

kindel kultuuriline
vormistus. Aitäh selle
eest! Praegune hetk
aga ahvatleb küsima,
millised mõtted tekki-
sid teil Mai Murdmaa
lavastatud balletti
"Kratt" vaadates?

Varasematel lavastus-
tel kuuekümnendatel
aastatel käis mu isa,
mina ei tulnud siis
kaasa. Aga olen näi-
nud seda laval Göte-
borgi Stora Teaternis 1984. aastal. Rootsis
kandis ballett pealkirja "Der Dunkles
Danser", mis on tõlkes ligilähedasel
"Hämara kuhu tantsud". See kratiteema on ju
muinasjutu ja sümboolse ahnuse teema,
mis on väga üldnimlik. Sellepärast ongi või-
malik leida erinevaid lahendusi. Rootsi
lavastuse libreto oli siiski täitsa originaal –
mõtlen seda minu ema kirjutatud algver-
siooni, millele mu isa lõi muusika. Muus
osas aga lahendati ka sealne lavastus üldin-
imlikult, mitte niivõrd konkreetselt eesti folk-
loorist lähtudes.

Mai Murdmaa on mänginud veel rohkem
tänapäeva peale. Aga seekord ei ole libreto
mitte minu ema oma, vaid Murdmaa on
selle ise kirjutanud. Nii et võiks ütelda, see
ballett on tehtud Eduard Tubina muusikale ja
kasutatud Elfriede-Erika Tubina libretot kui
algmaterjali.

Kuidas see teile meeldis?

Ma võtsin seda kui tervikut päris hästi vastu.
Mul ei olnud mingit raskust võrdlusmomen-
tidega, sest ma ei olnud seda balletti siin

**Esietendusjärgsel vastuvõtul teatri talveaias andis Paul
Himma Eino Tubinale üle uusima Estoniat tutvustava
raamatu.**

HARRI ROSPU

Eestis varem näinud, nii nagu seda kasvõi
1966 ette kanti, kui tehti nn. traditsiooni-
line lavastus. Ma olen näinud küll värvipille,
isegi sõja-aegseid värvipille, kus tantsijad on
korralikult rahvariietes jne. Sellele, kes ei ole
vana originaalkratti näinud ega ole olnud
sellest võlutud, pakub see uus kunstitöö
kindlasti väga palju. See on väga põnevalt ja
huvitavalt tehtud.

**On teil natukene kahju, et uuslavastus pole
päriselt traditsioone järgiv? Ehk igatsesite
näha oma isa ja ema tööd taas elustatuna?**
Seda originaalilähedust ma nägin Götebor-
gis. Ja arvan, et kui tuleb järgmine lavastus,
siis see võib olla jälle originaalilähedane.
Lihtsalt pendel jõuab ühte äärde – aga prae-
gune aeg nõuab just neid ajamärke! – ja
hakkab siis taas teisele poole liikuma. Ma ei
hakka seda "Kratti" arvustama, sest igauks
las näeb seda ise. Ütlen vaid, et see on üks
väga võluv etendus!

VIRVE NORMET